

Realistisch oefenprogramma Gelderland-Zuid groot succes

Brandweer Gelderland-Zuid is in maart gestart met een nieuw realistisch oefenprogramma. In elf blokken van drie dagen trainen manschappen, bevelvoerders én Officieren van Dienst (OvD) samen op het oefencentrum van G4S in Ambt Delden nabij Hengelo. Ook de Gemeenschappelijke Meldkamer doet mee om de training zo goed mogelijk op de werkelijkheid te laten aansluiten. De inzetten worden, onder meer met helmcamera's, uitgebreid geanalyseerd. Na twee afgeronde blokken zijn de eerste deelnemersreacties positief.

FOTOGRAFIE: VEILIGHEIDSGEGIO GELDERLAND-ZUID

Het nieuwe oefenprogramma is uitdagender dan het vorige. Bij de OvD-trainingen waren manschappen vooral figurant. Nu oefenen manschappen, bevelvoerders en OvD's samen en wordt iedereen beoordeeld.

DOOR CASPER FERWERDA

‘We kunnen spreken van een unieke en innovatieve trainingsmethode’, zegt Henk Teeuw van de sector Brandweer van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Hij is de trotse voorzitter van de projectgroep die zich ontfermt over de totstandkoming van het realistisch oefenprogramma. ‘Het gaat om gemeenschappelijke trainingsdagen van manschappen, bevelvoerders en OvD's. De manschappen en bevelvoerders oefenen een dag. Per dag gaat het om vier basiseenheden. Vier OvD's oefenen een blok van drie aaneengesloten dagen.’ Tijdens de trainingsdagen wordt voor de basiseenheden gestart met elementaire oefeningen, zoals straalpijptechnieken en deur-

De manschap/bevelvoerder

‘Je vergeet snel dat je aan het trainen bent’

Maarten Rutte,
brandweer Geldermalsen Neerijnen Lingewaal

‘Het was een leerzame dag. De scenario's waren uitdagend. Ik heb meegedaan aan twee inzetten. Ik was in de ochtend bevelvoerder bij een brand in een kinderdagverblijf in een kelder. De kinderen en begeleiding waren binnen en overal lag speelgoed. Nadat de brand was geblust, zijn de mannen door een zeer smalle ingang gegaan. Ze moesten hun toestel afdoen om die al kruipend met zich mee te voeren.

‘s Middags was ik manschap bij een inzet met gevaarlijke stoffen. De inzetten werden na afloop meteen geëvalueerd. Niet alleen de goede en zwakke punten werden besproken, er waren ook inhoudelijke gesprekken. Zo kreeg ik vragen over wat ik had aangetroffen en wat mijn oplossing was. De oefeningen waren net als bij een echte inzet. Je vergeet binnen een paar minuten dat je aan het trainen bent. Het is ook mooi dat iedereen tegelijk aan het oefenen is. Je bent niet een figurant zoals voorheen bij een OvD-training. Allemaal heb je een rol waardoor het totaalplaatje klopt.’

procedures. Daarna volgen inzetoefeningen variërend van ‘middel’ tot ‘middel, neigend tot groot’. De oefencyclus wordt aangeduid als Train as you fight. Teeuw: ‘Daar gaan we vrij ver in. De training is praktisch en komt dicht bij de werkelijkheid. Zo doet de Gemeenschappelijke Meldkamer mee met het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS). De deelnemers krijgen een melding op hun pager

De OVD

'Iedereen moet aan de bak'**Joost van de Klok, brandweer Druuten**

'Ik zat in het tweede blok met drie andere Ovd's. We werden ingedeeld in groepjes van twee. In drie dagen deden we in totaal negen inzetten. Afwisselend was ik Ovd en schaduw van mijn collega-Ovd. De inzetten duurden ongeveer drie kwartier. Er waren verschillende brandscenario's, zoals met gevaarlijke stoffen, een twee-onder-een-kapwoning, een verzorgingshuis en een bedrijfsgebouw. In elk scenario waren zwaartepunten aangebracht. Als Ovd moest ik het verschil maken. Waar liggen de prioriteiten? Moet ik opschalen naar GRIP1 of zelfs GRIP2? Is er overleg nodig met de Ovd-P en Ovd-G? Ik werd echt getest.'

'De training komt dicht bij de werkelijkheid. Je doet inzetten met TS'en, manschappen en bevelvoerders. Iedereen wordt beoordeeld en moet aan de bak. Na elke inzet kregen we een analyse op basis van camerabeelden. Daarbij is ook je schaduw-Ovd aanwezig. Het is goed om jezelf terug te zien. Ik vind het niet confronterend; je moet ervoor open staan. Soms denk je op een bepaalde manier te hebben gehandeld, maar uit de beelden blijkt van niet. Je hoort jezelf bijvoorbeeld communiceren. Doe ik dat snel of langzaam? Hoe is de intonatie? Neem ik de tijd om zaken uit te leggen of ben ik kortaf? Ook werd duidelijk dat ik op een bepaald moment veel details gaf aan de bevelvoerder. Ik was meer een superbevelvoerder. Dit zijn belangrijke leermomenten.'

en gebruiken C2000 en de Mobiele Data Terminal (MDT). Doordat de meldingen ook op P2000 komen, had de meldkamer in het begin ook regelmatig media aan de telefoon die de meldingen van middelgrote brand verontrustend vonden.'

Het nieuwe oefenprogramma is volgens Teeuw nog uitdagender dan het vorige. 'Tussen 2008 en 2011 hebben we een realistische trainingscyclus gedaan, maar die was voor de basiseenheden en de Ovd's gesplitst. Bij de Ovd-trainingen waren manschappen vooral figurant. Nu oefenen manschappen, bevelvoerders en Ovd's samen en wordt iedereen beoordeeld. Alle uitslagen worden ingevoerd in het vakbekwaamheidssysteem AG5. Van toneelspel is geen sprake meer.'

CAMERA

De training is opgezet door G4S. De Ovd's worden geobserveerd door waarnemers van Crisislab aan de hand van de besluitvormingscyclus FABCM. Dit omvat de fasen Factfinding (wat is er feitelijk bekend over de situatie), Analyse (van de feiten), Besluitvorming (op basis van de feiten), Communicatie (van de besluiten naar de uitvoerders) en Monitoring (van de uitvoering). Om de vijf fasen goed te kunnen analyseren, worden officieren voorzien van een helmcamera. De waarnemers markeren fragmenten en bespreken ze bij de analyse naderhand aan de hand van de methode After Action Review (AAR). Teeuw: 'Het is geen kwestie meer van alleen procedures en handboeken opvolgen. Het gaat om de vraag: waar maak je als Ovd het verschil? Soms ben je te veel bezig met details. Maar je moet juist op de hoofdlijnen zitten en bij een eenvoudige

De inzetten werden na afloop meteen geëvalueerd. Niet alleen de goede en zwakke punten werden besproken, er waren ook inhoudelijke gesprekken.

inzet zaken overlaten aan de bevelvoerder. Door de camera word je daarvan bewust. De Ovd krijgt ook een USB-stick met de beelden mee, zodat hij of zij ze thuis nog eens kan bekijken.'

EUROPESE AANBESTEDING

Wat het oefenprogramma ook uniek maakt, is volgens Teeuw de Europese aanbesteding. 'Eind 2010 heeft de projectgroep vijf bedrijven uitgenodigd om een presentatie te houden over de mogelijkheden van een realistische training. Het waren de grootste spelers in de trainingsmarkt. Deze vorm van marktorientatie is niet gebruikelijk. Normaal ga je alle oefencentra af om te kijken naar de mogelijkheden.' Met de input van de markt, de eigen ervaringen en de wensen vanuit het veld stelde de projectgroep een programma van eisen op. In april 2011 begon de aanbesteding. 'We bekeken drie offertes', vertelt Teeuw. 'Belangrijke wegingscriteria waren de prijs en de kwaliteit van de draaiboeken/scenario's. Daarnaast speelde de backoffice een grote rol. We hebben zelf dergelijke projecten georganiseerd en weten hoe tijdrovend het is. Wie nam de zaken van a tot z op zich?'

De onderlinge verschillen waren vrij groot. G4S kwam als winnaar uit de bus. 'Maar we gingen niet over een nacht ijs', aldus Teeuw. 'Een pilot moest de doorslag geven.' Die vond 20 augustus vorig jaar plaats in Ambt Delden. Twee Ovd's en basiseenheden van de clusters Geldermalsen-Neerijnen-Lingewaai, Tiel-Neder-Betuwe, Maas en Waal en Millingen aan de Rijn-Ubbergen-Groesbeek kregen een reeks oefeningen voorgeschoteld. Het merendeel was na afloop enthousiast.

CONTRACT

Vooralsnog is met G4S een contract voor alleen 2012 afgesloten. Mogelijk komt er een verlenging tot 2014, weet Teeuw. 'Ik verwacht dat die beslissing voor de zomer wordt genomen. De deelnemers zijn tot nu toe zeer positief. Het gemiddelde beoordelingscijfer ligt tussen een 7,5 en een 8. Voor het eerste blok gaven de vier Ovd's allemaal een 8. Ik heb er dus alle vertrouwen in.' Maar met of zonder G4S, Gelderland-Zuid gaat sowieso met de trainingsopzet door. 'Hoewel we nog niet zijn geregionaliseerd, werken we bij deze training al wel op die manier samen. We krijgen op die manier uniformiteit in onze wijze van optreden. Het levert ook een groot financieel voordeel op. In voorgaande jaren moesten we voor de basiseenheden en officieren aparte oefenterreinen reserveren, nu is alles op één locatie.' ■